

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 18. Економіка підприємства

Освітня програма Економіка, Економічна кібернетика

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

**Затверджено на засіданні кафедри
економічної кібернетики
Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	5
4. Система оцінювання курсу	7
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	7
6. Ресурсне забезпечення	7
7. Контактна інформація	9
8. Політика навчальної дисципліни	9

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Економіка підприємства
Освітня програма	Економіка, Економічна кібернетика
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 30 год. Семінарські заняття – 30 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6439

2. Опис дисципліни

В умовах ринкових відносин весь центр економічної діяльності переміщується саме до основної ланки всієї економіки - підприємства. Саме на цьому рівні створюється потрібна суспільству продукція та надаються необхідні послуги. На підприємстві зосереджені висококваліфіковані кадри, на ньому вирішується питання економічного витрачання ресурсів, застосування високопродуктивної техніки та технології, розробляються бізнес-плани, використовується маркетинг, здійснюється ефективне управління - менеджмент.

Об'єктом дисципліни «Економіка підприємства» є економічні процеси та закономірності організації, функціонування і розвитку підприємства та його відносини з іншими економічними суб'єктами.

Предметом навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення основ операційної, маркетингової, економічної та фінансової діяльності підприємства. Відповідно предмет передбачає вивчення теорії та практики господарювання основної конкурентоспроможної ланки економічної системи - підприємства, раціональних форм і методів господарювання, принципів формування й використання ресурсів та їх взаємодії, господарсько-комерційної діяльності.

Економіка підприємств як наука вивчає систему виробничих відносин на підприємстві, котрі формуються і розвиваються відповідно до особливостей вияву загальних об'єктивних економічних законів, специфічних закономірностей, характерних для певної галузі господарства.

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутнього фахівця

здатності самостійного мислення, набуття навичок обґрунтування управлінських рішень та виконання комплексних економічних розрахунків для ефективного функціонування і розвитку суб'єктів господарювання.

Компетентності

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

Програмні результати навчання

ПР05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПР08. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПР10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПР17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та

можливих соціально-економічних наслідків.

ПР19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

ПР22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Вступ до дисципліни	Економіка підприємства як наука. Методологічні та методичні засади дослідження курсу Зв'язок «Економіки підприємства» з іншими дисциплінами Поняття підприємства та його характеристика Теорії підприємств та їх еволюція Економічна модель підприємства як відкритої системи	4	Тести в СДН питання, кейси
2.	Підприємство як суб'єкт господарювання	Поняття, цілі та напрями діяльності підприємства Класифікація підприємств Організаційно-правові форми підприємств Класифікація об'єднань підприємств	4	Тести в СДН питання, задачі
3.	Зовнішнє середовище підприємства	Вплив зовнішнього середовища на діяльність підприємства Макросередовища функціонування підприємства Мікросередовища функціонування підприємства	4	Тести в СДН питання, задачі
4.	Структура та управління підприємством	Поняття структури підприємства, її види Сутність та функції управління підприємством Методи управління підприємством Організаційні структури управління підприємством	4	Тести в СДН питання, задачі
5.	Прогнозування та планування діяльності	Роль прогнозування в діяльності підприємства Функції прогнозування. Етапи розробки прогнозів. Методи прогнозування.	8	Тести в СДН питання, задачі

	підприємства	Прогнозування тенденції часового ряду Прогнозування на основі факторних моделей. Поняття якості прогнозу. Точність на надійність прогнозової моделі. Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства Бізнес-план та його структура Аналіз структури бізнес-плану		
6.	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	Класифікація, характеристика та структура персоналу підприємства. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві та їх рух. Продуктивність праці персоналу підприємства. Моделі та методи мотивації праці. Суть та види заробітної плати. Форми і системи оплати праці.	4	Тести в СДН питання, задачі
7.	Необоротні активи підприємства	Економічна сутність, елементний склад і класифікація активів підприємства. Основні засоби підприємства. Нематеріальні активи підприємства.	6	Тести в СДН питання, задачі
8.	Оборотні активи підприємства	Економічна сутність, склад та класифікація оборотних активів підприємства. Джерела формування оборотних активів підприємства. Нормування оборотних активів підприємства. Показники ефективності використання оборотних активів підприємства. Управління оборотними активами.	6	Тести в СДН питання, задачі
9.	Витрати підприємства	Сутність витрат підприємства. Класифікація витрат підприємства. Методи калькулювання продукції та склад статей калькуляції. Характеристика кошторису витрат. Фактори зниження собівартості продукції.	4	Тести в СДН питання, задачі
10	Продукція підприємства та її конкурентоспроможність	Продукція: сутність та основні характеристики. Виробнича програма підприємства. Конкурентоспроможність продукції та методи її оцінки.	4	Тести в СДН питання, задачі
11	Фінансово-	Формування прибутку підприємства.	6	Тести в

	економічні результати діяльності підприємства	Розподіл прибутку підприємства. Характеристика та оцінка ефективності діяльності підприємства. Основні показники діагностики фінансового стану підприємства.		СДН питання, задачі
12	Інвестиційна діяльність підприємства	Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Класифікація інвестицій. Методи фінансування інвестиційної діяльності. Реальні інвестиції. Фінансові інвестиції.	6	Тести в СДН питання, задачі

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки.	
	Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за всі види контролю знань.	
	Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Тестування в СДН	35
	Практичні заняття	10
	Самостійна робота	5
	Екзамен	50
Максимальна кількість балів		100
<p>“<i>відмінно</i>” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“<i>добре</i>” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“<i>задовільно</i>” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно</p>		

	<p>застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; <i>“незадовільно”</i> – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання підсумкової роботи. В процесі оцінювання рівня написання підсумкової роботи звертається увага на своєчасність застосування відповідного інструментарію для вирішення задач, правильність графічної інтерпретації результатів розрахунків, правильність розрахунків, грамотність та повноту формулювання проміжних та остаточних висновків.</p> <p>В процесі оцінювання захисту підсумкової роботи звертається увага на рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для виконання самої роботи, орієнтування студента в основних етапах виконання завдань, вміння формулювати висновки до роботи.</p>
Практичні заняття	<p>Під час практичних занять студенти беруть участь в розв'язуванні задач, передбачених курсом. Крім того, студенти мають можливість захистити попередньо виконані розрахункові роботи</p>
Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує теми, що передбачені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання всіх передбачених форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять. Студенти, які в установленій термін не виконали усіх форм роботи і (або) отримали менше 25 балів за поточний контроль та іспит направляється на талон № 2. До того часу, студенти мають виконати/доопрацювати всі форми роботи. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються і входять у загальну систему оцінювання знань. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається за допомогою методів усного опитування чи тестування в системі дистанційного навчання</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової оцінки (максимальна оцінка – 100 балів). Підсумкова оцінка виставляється в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, проходження тестів в системі дистанційного навчання, контролю самостійної роботи, підсумкової контрольної роботи та екзаменаційної оцінки.</p>

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Номер навчального заняття (залежить від розподілу у розділі I)																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	4	4	2		2		2		2		2		2					20
Семінарські з-тя				4		4		4		4		4		3		2		25
Самостійна р-та															5			5
Екзамен																	50	50
Всього за заняття	4	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	3	5	2	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, пакет прикладних програм OpenOffice, MS Office, роздатковий матеріал
Література:	
<p>1. Гринчуцький В. І., Карапетян Е.Т., Погрішук Б.В. Економіка підприємства [Текст]:навч. посібник .-Рек. МОН; 2-ге вид.,перероб. та доп.К.:ЦУЛ,2012 .-304 с.</p> <p>2. Калініченко О. В., Плотник О.Д. Економіка підприємства. Практикум [Текст]:навч. посібник .-Рек. МОН. К.:Кондор,2012 .-600 с.</p> <p>3. Мендела І.Я. Економіка підприємства [Текст]: навчально-методичний посібник Ів.-Франківськ:Фоліант,2014 .-336 с.</p> <p>4. Економіка підприємства [Текст]:підручник/за заг. та наук. ред. проф. Г.О.Швиданенко .-4-ге вид., перероб. і доп. Рек. МОН .- К.:КНЕУ,2009 .-816 с</p> <p>5. Н.Г.Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф.Ковальчук, В.В. Костанецький та ін. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій [Текст]: навч. посібник за ред. К.Ф. Ковальчука .-Рек. МОН. К.:ЦУЛ,2012 .-328 с.</p> <p>6. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.</p> <p>7. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. — Київ: НаУКМА, 2018. — 343 с.</p> <p>8. Економіка підприємства: Навчальний посібник / С.М. Рогач, Н.М. Суліма, Л.М. Степасюк та ін. – 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»».2018. 392 с.</p> <p>9. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. – 292 с.</p> <p>10. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Об'єм даних 14,95 Мб.</p> <p>с</p> <p>11. Іванілов О.С. Економіка підприємства [Текст]:підручник К.:ЦУЛ,2009 .-728 с.</p> <p>12. Березін О. В., Березін Л. М., Бутенко Н. В. Економіка підприємства [Текст]:навч. посібник .- К.:Знання,2009 .-390 с.-Вища освіта ХХІ століття.</p> <p>12. Пілько А.Д. Оцінка ефективності управління виробництвом на підприємстві лісового</p>	

господарства: досвід застосування дискримінантних і прикладних економетричних моделей / А.Д.Пілько, А.М.Осташук // Бізнес Інформ. №7. 2017. – с.91-95.

13. Пілько А.Д. Моделювання процесу формування ринкової позиції агрохолдингів з урахуванням їхнього рівня прозорості / А.Д.Пілько, Б.Б.Потятинник // Бізнес-Інформ. №12. 2017. – с. 287-291.

14. Пілько А.Д. Моделювання процесу оптимізації структури бюджету маркетингових комунікацій інвестиційно-будівельної компанії / А.Д.Пілько, О.М.Чабан // Бізнес-інформ. №11. 2018. С. 167 – 173.

15. Pilko A. Experience of application of optimization and applied econometric models in the practice of analysis of enterprise' marketing communications management efficiency / A.Pilko // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine. Collective monograph. Edited by: Khudolei Veronika, Ponomarenko Tetiana – Prague. 2019. – 498 p., p. 428 – 448

16. Пілько А.Д. Модель управління витратами на маркетингові комунікації / А.Д. Пілько, Ю.В. Мохняк // Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: Щорічний збірник наукових робіт. Матеріали ІХ міжнародної науково-практичної дистанційної конференції, м. Харків, 18 березня 2021 р.) / редкол.: В.В. Малий та ін. Харків.: Нац. фармац. ун-т, 2021. – 526 с., с. 462-465.

17. Пілько А.Д, Андрієшин Р.В. (2023) Аудит кредитного портфелю комерційного банку: порівняльний аналіз вітчизняних та закордонних підходів. Економіка та суспільство. No 55.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-26>

18. Пілько А.Д., Людкевич В.В. (2023) Напрями досліджень діяльності комерційного банку в контексті формування моделей оцінювання та аналізу його роботи. Економіка та суспільство. No 56

DOI:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-12>

19. Пілько, А., & Вітовська, А. (2024). ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІН ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА. Економіка та суспільство, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-53>

20. Пілько А.Д. Аналіз ефективності промоційної складової системи маркетингу: досвід застосування дискримінантних, оптимізаційних та прикладних економетричних моделей. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (присвяченої 100-річчю від Дня народження професора Турченка Михайла Михайловича): «Управління розвитком соціально-економічних систем» (15-16 червня 2022 року). Харків: ДБТУ, 2022. 504 с., с.420-423.

7. Контактна інформація

Кафедра	Економічної кібернетики, вул. Шевченка, 57, 815 кабінет https://kek.pnu.edu.ua , kek@pnu.edu.ua
Викладач	Пілько Андрій Дмитрович
Контактна інформація викладача	andriy.pilko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). ▪ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція) ▪ Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція) ▪ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ▪ Наказ 1093 про створення комісії ▪ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника ▪ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності” <p>Корисні посилання</p> <ul style="list-style-type: none"> • Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/ • Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти https://academiq.org.ua/ • Закон України “Про запобігання корупції”- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18 • Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” щодо викривачів корупції» – https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/198-IX • Викривачі корупції (відповіді на поширені запитання на сайті Національного агентства з питань запобігання корупції) – https://nazk.gov.ua/uk/departament-organizatsiyi-roboty-iz-zapobigannya-ta-vyvavlennya-koruptsiyi/metodychni-rekomendatsiyi/ • Вебінари “Академічна доброчесність” – https://academiq.org.ua/vebinari-akademichna-dobrochesnist/ • Інформаційні бюлетені “Академічна доброчесність Infobulletin” в межах проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – https://academiq.org.ua/novyny/informatsiini-bulleteni/ <p>При використанні AI-інструментів (напр., ChatGPT) дозволяється лише з посиланням на джерела</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja

Викладач _____ **Андрій ШЛґКО**